

Biblioteksplan för Tranås kommun 2020-2022

Dokumentansvar:
Kultur- och fritidsförvaltningen
Biblioteksavdelningen

Dokumenttyp:
Program
Dokument-ID:
4252

Beslutat av:
Kommunfullmäktige 2021-08-30
Programmet gäller fr.o.m.
2021-08-30

Revideras senast:
2025-10-10

Version:
1

Diarienummer:
KFN 2020-238

Biblioteksplan för Tranås kommun 2020-2022

Syfte & mål

Biblioteksplanen är styrdokument och vision för den offentliga biblioteksverksamheten i Tranås kommun.

Bakgrund

Varje kommun är skyldig enligt bibliotekslagen att ta fram en biblioteksplan.

Ansvar och befogenheter

Planen behandlar stadsbiblioteket, vuxenutbildning och skolbibliotek.

Tidplan och uppföljning

Biblioteksplanen gäller 2020-2022

Biblioteksplan för Tranås kommun 2020-2022

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun ta fram en biblioteksplan. Föreliggande arbete är styrdokument och vision för den offentliga biblioteksverksamheten i Tranås kommun. Här ingår alla skolbibliotek, vuxenutbildning samt stadsbiblioteket. Arbetet har skett under ledning av bibliotekschef i samråd med barn- och utbildningsförvaltningen. Biblioteksplanen revideras eller skrivs om på nytt i god tid för att kunna beslutas politiskt inför nytt införande.

Våra demokratiska rum

Biblioteken i Tranås kommun är ett oersättligt demokratiskt rum i vårt gemensamma samhälle. Biblioteksverksamheten är en garanti för kunskapsförmedling och tillgång till fri information, fri åsiktsbildning och yttrandefrihet för alla användare.

Bibliotekslagen

I alla kommuner ska det finnas folkbibliotek och alla elever i alla skolor som finansieras av offentliga medel ska ha tillgång till ett skolbibliotek. Utlån och tillgång till annan media ska vara kostnadsfri.

Den så kallade ändamålsparagrafen är utgångspunkten för all biblioteksverksamhet:

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken ska finnas tillgängliga för alla och ska:

främja läsning och tillgång till litteratur [och] information, upplysning, utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Folkbiblioteken ska:

vara tillgängliga för alla och anpassade till kommuninvånarnas behov. Folkbibliotekens utbud av litteratur, medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet [och] särskilt främja användningen av informationsteknik för kunskapsinhämtning och lärande.

Folkbiblioteken ska även arbeta med prioriterade grupper och ska ägna särskild uppmärksamhet åt:

...barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov.

...personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att erbjuda litteratur anpassad till deras behov.

...de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på 1) de nationella minoritetsspråken (Finska, jiddisch, romani, samiska och meänkieli); 2) andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska; och 3) lättläst svenska.

Angående skolbibliotek så anges det i skollagen att:

Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Barnkonventionen

FN:s barnkonvention är från och med 2020 svensk lag. Artiklarna som biblioteksverksamheten särskilt beaktar är:

*Varje barn har samma rättigheter och värde
Barnens bästa ska beaktas vid alla beslut som berör barn
Varje barn har rätt till liv och utveckling
Varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör barnet*

Barn har rätt till yttrandefrihet; att tänka, tycka och uttrycka sina åsikter
Barn har rätt att få tillgång till information via t.ex. internet
Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt liv och att aktivt delta i samhället
Barn har rätt till social trygghet
Barn har rätt till lek, vila och fritid

Målgrupper

Kommunens skolbibliotek är tillgängliga för sina elever och sin personal. Tranås stadsbibliotek är öppet och välkomnar alla, oavsett ålder, bakgrund och personliga förutsättningar. Vi ägnar särskild uppmärksamhet åt barn och unga och ska aktivt arbeta tillsammans med barn och unga i planering av bibliotekets verksamhet och innehåll. Biblioteket arbetar också särskilt främjande för människor med funktionsnedsättning, minoritetssvenskar och invånare med annat modersmål än svenska. Biblioteket engagerar sig för att nå de människor i kommunen som inte är användare eller besökare i dag, bland annat med verksamhet och samarbeten utanför bibliotekets egna lokaler.

Rum

Biblioteken i Tranås kommun ska vara trygga, inbjudande och välkomnande platser för användarna och anpassade till allas behov och förutsättningar. På stadsbiblioteket finns utrymme för olika behov, för enskilda studier och läsning på mer tysta platser, såväl som mer socialt umgänge, aktivt deltagande i program och möten mellan människor. Lokalerna ska ha särskilt anpassade och lämpliga rum för barn och unga, liksom erbjuda möjlighet till föreläsningar och andra programaktiviteter för alla åldrar. Biblioteken inreds och utrustas på så sätt att alla, oavsett eventuell funktionsnedsättning, har möjlighet att ta del av aktiviteter, publika program, medier och digitala resurser. Öppettider ska vara anpassade till användarnas behov och kombineras med självservice, som exempelvis meröppet.

Innehåll

Biblioteken ska verka för att stärka och utveckla demokratiska medborgare och en folkbildning genom hela livet, för alla åldrar. Grunden för detta är tillgång till litteratur, forskning, nyheter och information, till föreläsningar, utställningar och kulturarrangemang. Biblioteken erbjuder fri åsiktsbildning och kunskapsinhämtning via traditionella medier såväl som digitala verktyg och databaser. Biblioteken arbetar aktivt med nya metoder och ny teknik som kan tillhandahålla forskning, information och litteratur. Stadsbiblioteket arbetar läsfrämjande med program såväl som att tillgängliggöra läsning på olika sätt, på lättare svenska och medier riktade mot alla prioriterade grupper. Biblioteken tar gärna emot inköpsförslag, erbjuder ett aktuellt, kvalitativt och allsidigt utbud inom alla ämnen och i olika format. Biblioteken arbetar aktivt för allas lika värde, inkludering, yttrandefrihet och tolerans, till exempel med hbtq+-frågor. Miljö och hållbarhet är viktiga aspekter i verksamheten.

Kompetens

Biblioteksverksamheten bedrivs av välutbildad och kompetent personal som ska ges resurser och tid för fortbildning. I samhället och inom biblioteksverksamheten pågår en ständig utveckling, inte minst tekniskt, varför ständig förkovran och innovation alltid pågår inom organisationen. Personalen har ett service- och ett kundperspektiv, bidrar till och arbetar med gemensam värdegrund och utveckling av biblioteksverksamheten. Personalen guidar källkritiskt och för att hjälpa besökaren att hitta rätt information och kunskapsinhämtning i hela utbudet. Stadsbiblioteket söker och utvecklar samarbeten inom alla områden, både internt inom kommunorganisationen och med föreningar och näringsliv. Stadsbibliotekets hela personal bidrar med utveckling av verksamheten tillsammans med Götabiblioteken i olika samarbetsgrupper.

Götabiblioteken

Tranås stadsbibliotek ingår sedan 2010 i samarbetet Götabiblioteken tillsammans med alla övriga kommuner i Östergötland. Med en gemensam bibliotekskatalog erbjuds låntagare ca en och en halv miljon medier. Biblioteken skickar medier till låntagare mellan kommuner och bibliotek med transporter alla vardagar. Regionbibliotek Östergötland leder och utvecklar kompetensutveckling för alla medarbetare inom Götasamarbetet. Tillsammans driver vi gemensamt biblioteksdatasystem, hemsida och flertalet digitala tjänster och databaser som upphandlas gemensamt. Den största delen av alla omkostnader för gemensamma tjänster bekostas av den så kallade 10-kronan. Det betyder att varje kommun betalar tio kronor per kommuninvånare för medverkan i samarbetet.

Andra viktiga utgångspunkter för biblioteksverksamheten i Tranås kommun:

Agenda 2030

God hälsa och välbefinnande
God utbildning för alla
Minskad ojämlikhet
Hållbara städer och samhällen
Hållbar konsumtion och produktion
Fredliga och inkluderande samhällen

Unescos biblioteksmanifest (ett utdrag)

Frihet, välfärd, samhällelig och personlig utveckling är grundläggande mänskliga värden. De kan bara förverkligas genom välinformerade medborgare med möjlighet att utöva sina demokratiska rättigheter och därigenom spela en aktiv roll i samhällslivet. Medborgarnas egna deltagande i utvecklingen av demokratin är beroende av en fullgod utbildning samt en fri och obegränsad tillgång till kunskap, tankar, kultur och information.

Folkbiblioteket som lokalt kunskapscentrum utgör en grundförutsättning för ett livslångt lärande, ett självständigt ställningstagande och en kulturell utveckling för den enskilde och för olika grupper i samhället.

Om skolbibliotek:

Skolbiblioteket förmedlar kunskap och tankar som är grundläggande i ett informations- och kunskapssamhälle. Skolbiblioteket ger eleverna de färdigheter som behövs för ett livslångt lärande. Det ger dem möjlighet att utveckla sin inlevelseförmåga för att de ska kunna ta sitt ansvar som medborgare

Skolbiblioteket är en viktig del i en långsiktig utbildningsstrategi, för läskunnighet liksom för ekonomisk, social och kulturell utveckling.

Tranås kommunvision

I kommunvisionen *Strategi för en hållbar utveckling 2020-2023* anges fyra prioriterade områden, där två anknyter till bibliotekens verksamhet. Det handlar om satsning på innovativ integration och att höja utbildningsnivån i stort. Bland annat talas det om:

meningsfull fritid

insatser för vuxnas utbildning och etablering på arbetsmarknaden inkludering, där språk är en nyckel till framgång

Tranås kommuns värdegrund: Ledstjärnan

Alla medarbetare i Tranås kommun ska ha kunskap om och arbeta efter Ledstjärnan, kommunens värdegrund: respekt, ansvar, kreativitet och tydlighet.